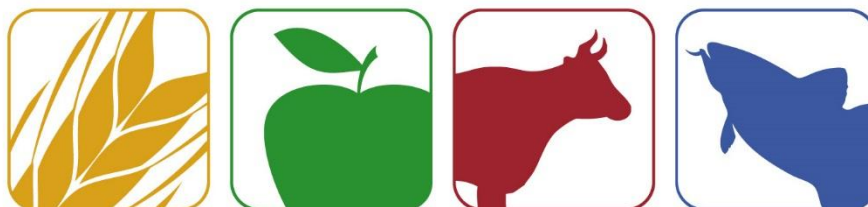

VALSTS LAUKU TĪKLA PROJEKTS
„NOZARU EKSPERTU ZIŅOJUMI 2013.”

BIEDRĪBAS

Lauksaimniecības
Statūtsabiedrību Asociācija

PĒTĪJUMS

„TEHNIKAS (TRAKTORU UN KOMBAINU)
NODROŠINĀJUMS UN STRUKTŪRA
PĒC NOLIETOJUMA DALĪBORGANIZĀCIJĀS
(SASKAŅĀ AR LAP ATBALSTA INTENSITĀTES NOTEIKŠANU
TEHNIKAS IEGĀDEI)”

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2013. gada 28. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2013/15, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

RĪGA, 2013

Tehnikas nodrošinājums lauku saimniecībā ir viens no būtiskākajiem veiksmīgas uzņēmējdarbības nosacījumiem. Atkarībā no lauku saimniecības struktūras un darbības virzieniem, traktortehnika kopā ar agregātiem var sastādīt pat 40 % no bilances kopsummas. Tas noteica biedrības šī projekta uzdevumu – izpētīt vidēju un lielu lauku statūsabiedrību tehnikas kā resursa stāvokli, kā arī apakšuzdevumu – parādīt, ka lauku saimnieks ir rūpīgs, taupīgs, tomēr ne pārāk finansiāli nodrošināts, lai par viņu varētu teikt, ka šobrīd vajag atbalstīt tikai mazās ģimeņu saimniecības, jo vidējām un lielām saimniecībām attīstība jau ir notikusi.

Pētījumā piedalījās 44 saimniecības no visas Latvijas, kas ir biedrības aktīvie biedri. Par 5 saimniecībām datu nav. Visu analizēto saimniecību kopējais raksturlielums ir to juridiskais statuss – 2 akciju sabiedrības, 3 kooperatīvās sabiedrības, 37 sabiedrības ar ierobežotu atbildību, 2 zemnieku saimniecības. No uzskaitītajām saimniecībām 38 saimniecības ir augkopības – lopkopības saimniecības, pārējās ir ar specializāciju tikai uz graudkopību vai zivkopību.

Kopējā apstrādātās zemes platība pa visām pētījumā iesaistītajām saimniecībām ir 60086 ha, kas statistiski sastāda 74,2 ha vienam saimniecībā esošam traktoram.

Ja analizē tikai traktorus, tad pa visām saimniecībām kopā ir tikai 26 % traktoru, kas ir jaunāki par 10 gadiem, - pirkti pēc 2004.gada.

Pie traktorpiekabēm pieskaitīti visi agregāti, nevērtējot pēc to funkcionālajām darbībām, un piekabes, kas jaunākas par 10 gadiem, ir 21 %, kas ir diezgan līdzīgi kā ar traktoriem.

Kombaini, kas ir jaunāki par 10 gadiem saimniecībās ir 33 %, bet, ja šo rādītāju apskata, izslēdzot vienu visveiksmīgāko graudu saimniecību, kurai kombaini ir pārsvarā jaunāki par 10 gadiem, tad šis rādītājs ir 26 %, ko var uzskatīt par precīzāku. Daļai no saimniecībām kombainu nav, - tiek ņemts pakalpojums graudu novākšanai, vai tie ir tik veci, ka pētījumā netiek iekļauti.

Pašgājēji iekrāvēji ir daļai saimniecību, un tie sastāda 49 %, kas ir jaunāki par 10 gadiem. Jāpiebilst, ka 30 % no aptaujāto saimniecību šādas tehnikas nav vispār.

Pašgājēji zāles novācēji, kas ir jaunāki par 10 gadiem, ir 13 % saimniecību. Kopumā šādas tehnikas nav 23 % saimniecību no visām pētījumā iekļautajām saimniecībām. Pašgājēji zāles novācēji ir nepieciešami tikai lopkopības saimniecībām, un tās no visām pētījumā iekļautajām saimniecībām ir 86 %, līdz ar to pašgājēju zāles novācēju nav 16 % lopkopības nozarē iesaistītajām saimniecībām.

Ja salīdzina atbalsta intensitātes izmantošanu, tad pētījums parāda, ka kopš 2008.gada uzņēmēji traktorus pirkuši 55 % pašfinansējumā, tātad, atbalsts izmantots 45 % traktoru.

Traktorpiekabēm atbalsts izmantots 54 % visu jauniegādāto piekabju.

Arī kombainiem, tāpat kā traktoriem, ar atbalstu iegādāti 47 % kombainu. Šis skaitlis mainītos, ja no pētījuma datiem izslēgtu ļoti veiksmīgu graudaugu nozares uzņēmumu. Tad intensitāte būtu par labu ES atbalstam, nevis pašfinansējumam.

Statistiskie dati, iegūti pētījuma rezultātā:

Tehnika	Gab, %
Traktori, kopā	810

No tiem vecāki par 10 gadiem	641
No tiem jaunāki par 10 gadiem	169
%	26
Traktorpiekabes, kopā	781
No tām vecākas par 10 gadiem	642
No tām jaunākas par 10 gadiem	132
%	21
Kombaini, kopā	89
No tiem jaunāki par 10 gadiem	29
%	33
Pašgājēji iekrāvēji, kopā	45
No tiem jaunāki par 10 gadiem	22
%	49
Pašgājēji zāles novācēji	100
No tiem jaunāki par 10 gadiem	13
%	13

Saņemtais ES finansējums tehnikai, laika posmā no 2008.gada 24.jūlija līdz 2013.gada 24.jūlijam:

Tehnika	LVL
Traktori	1400745
Traktorpiekabes	586327
Kombaini	494584
Pašgājēji iekrāvēji	300787
Pašgājēji zāles novācēji	376670
Pārējā tehnika	740317
Piena aprīkojums ar teļu boksiem	189766
Graudu glabāšanas iekārtas	95984
KOPĀ:	4185180

Salīdzinājums pašfinansētai tehnikai vai ar atbalstu iegādātai (laika posmā no 2008.gada 24.jūlija līdz 2013.gada 24.jūlijam):

Tehnika	Kopā (gb)	ES atbalsts	Pašfinansējums
Traktori	73	33	40
Traktorpiekabes	80	43	37

Kombaini	17	8	9
----------	----	---	---

SECINĀJUMI:

Piecu gadu laika posms, kurā pētījuma saimniecības analizētas, tās ir saņēmušas no ES fondiem 4 185 180 LVL (Četri miljoni viens simts atņdesmit pieci tūkstoši 180 latu). Ja šo summu sadala uz gadiem un vidēji uz katru saimniecību, tad piecu gadu laika posmā vidēji saimniecība saņēmusi 95 118 latus, bet gada griezumā šis skaitlis jau kļūst pavisam niecīgs – 19 024 lati. Tātad, vispārējie pieņēmumi, ka vidējās un lielās saimniecības Latvijas mērogā ir saņēmušas ārkārtīgi lielu atbalstu, tādēļ tām šis atbalsts tieši tehnikai būtu jāierobežo, ir demagoģisks un vērsts noteiktu grupu interešu lobēšanai.

Gan konvenciālām, gan bioloģiskām saimniecībām atbalstam būtu jābūt līdzvērtīgam, nevērtējot tās pēc uzņēmuma lieluma, tomēr vidējās un lielās saimniecības vidēji statistiski apstrādā ar 1 traktoru 74.2 ha zemes.

2012.gada kopējie saimniecību ieņēmumi no lopkopības un augkopības produkcijas pārdošanas ir 4 177 300 latu (dati pēc mūsu biedru ikgadējiem pārskatu), saimniecībai vidēji šis ieņēmums sastāda 88 879 latus, tātad, katrs saņemtā atbalsta lats devis gandrīz 5 ieņēmumu latus.

Tomēr pētījums ir iezīmējis kādu tendenci, - vidējo un lielo saimniecību vadītāji nemaz nesteidzas izmantot ES atbalstu tehnikas iegādei, statistiskie aprēķini parāda, ka atbalsts izmantots apmēram pusei no tehnikas, otra puse ir pašfinansējums. Ir saimniecības, kas nav izmantojušas atbalstu, vai tas ir izmantots minimāli. Tomēr ir saimniecības, kuras atbalstu izmanto apmēram 80 % savas tehnikas iegādei.

